

Lengyelné Molnár Tünde

ETK interdiszciplináris, oktatáseméleti háttere

1. modul javaslat: Sulinet Tudásbázis (SDT) használata az oktatás során

MODULTÍPUS:Támogatás-modulelemek

Azoknak a kollégáknak, akik az általános és középiskolai oktatásban részt vesznek, ajánlatos ismerni a <http://tudasbazis.sulinet.hu/hu> tudástárat, ahol a minisztérium 16 tantárgy 12 évfolyamára lebontva elérhetővé tette a teljes oktatási anyagot. A támogatás alapja a tananyag, melyek elektronikus formában elérhető a felületen. A tananyag kiegészítése jelenti az igazi támogatást, mely magába foglalja az adott témakörhöz tartozó gyakorló feladatokat, tesztsorokat, a témakörhöz tartozó módszertani ajánlást külön a tanároknak és a hallgatóknak, fogalomtárat, képeket, videókat, valamint az online lehetőségeket: animációkat, linkgyűjteményeket. Ezekon felül a tanárok számára készült tanmenetet, mely az adott tárgy tanításának optimális menetét tartalmazza. A tudástár használata a gyakorlott pedagógusok számára is ajánlott, mivel használatával változatosabbá, érdekesebbé teheti oktatási tevékenységét, valamint a tanulók számára is ajánlhat otthoni gyakorló feladatot, melynek elektronikus formája motiváló lehet a diákok számára.

A sulinet tudástár használata regisztrációhoz kötött, mely bárki számára ingyen megtehető, de enélkül csak a cikkek elérésére van lehetőség. Az online tananyag letöltése és felhasználása engedélyezett, de minden esetben fel kell tüntetni a forrást. A sulinet használata során ki kell választanunk, melyik tantárgy melyik évfolyamának anyagát szeretnénk használni. Az egyes tantárgyak foglalkozásokra vannak bontva: „A foglalkozások egyedi szerkezetük és funkciójuk miatt saját navigációval rendelkeznek. A foglalkozások, és a teljes felület használatát részletes súgó segíti: <http://sugo.sulinet.hu/category/1-sulinet-alapok#36-sulinet-tudasbazis>.

2. modul javaslat: OKOSDOBOZ

MODULTÍPUS:Támogatás-modulelemek

Az egyszervolt.hu mesélve tanulás fejlesztő csapata az általános iskola alsó tagozatához készítette el az OKOSDOBOZ digitális taneszközt, mely a játszva tanulás nagyon jó gyakorlati példája. A támogatás jól használható az oktatók és diákok számára is. A fejlesztők szerint „Ez a digitális feladatgyűjtemény a Nemzeti alaptanterv fejlesztési céljainak megfelelően, a kerettanterv követelményeit és kulcsfogalmait szem előtt tartva kapcsolódnak be az ismeretszerző, készség- és képességfejlesztő tevékenységbe. A feladatokhoz tanári és a diákok számára készített leírás valamint óravázlat is tartozik.”(Forrás: Az ÚJ Okos Doboz mint digitális taneszköz, teszt és feladatgyűjtemény termékleírása. <<http://www.okosdoboz.hu/Pages/page/termekleiras>>. A digitális taneszköz az Oktatási Hivatal által akkreditált taneszköz.

A felületen 6 tantárgyhoz (matematika, olvasás-írás, nyelvtan, vizuális kultúra, környezetismeret, ének-zene) találunk a tankönyvek színes példáit idéző feladatokat, ahol a gyerekek összekötésekkel, összehúzásokkal, játékos formában tanulhatnak. A tantárgy kiválasztása után meg kell adni mely témakört szeretnék gyakorolni, és minden témakörhöz 6-6 feladatot kell megoldaniuk. Az eredménye megadása után van lehetőség ellenőrzésre, és a hatodik feladat megoldása után a témakör megértését százalékosan is megadja a felület a helyes feladatok számát alapul véve. 2013. nyarától a rendszer fizetős szolgáltatássá alakult, ingyenesen csak a mintafeladatok érhetőek el.

3. modul javaslat: REALIKA (Digitális foglalkozásgyűjtemény és oktatásszervezési szoftver)

MODULTÍPUS:Támogatás-modulelemek

A REALIKA a 13-18 év közötti tanulók és az őket oktató tanárok számára szolgál támogató eszközként a természettudományos oktatás területén. Az adatbázis alapvetően e-tananyag, mely a matematika, biológia, fizika, kémia területén tartalmaz illusztrációkat, animációkat, filmeket, modelleket és feladatokat. A felület támogatja a tanárok és diákok közti on-line kommunikációt is. A támogatási funkció célja a szemléltetés elérhetővé tétele a tanárok és diákok számára.

A <http://realika.educatio.hu/felületen>

- 59 biológia lecke
- 59 fizika lecke
- 63 kémia lecke
- 70 matematika lecke érhető el.

A REALIKA elérésére az Educatio Kht. általi regisztrációt követően, az Educatio Kht. által rendelkezésre bocsátott azonosítóval lehetséges. Ennek hiányában is számos kísérlet szimulációját tekinthetjük meg, de a regisztrációval az alábbi teljes portfóliót használhatjuk: „A szoftver alkalmas az intézményenkénti felhasználók kezelésére (pedagógusi, tanulói, szülői szinten), tanóra-szervezésre figyelembe véve a csoportbontást, tanulói feladatok kiosztására, nyomon követésére, osztályozására, tanórán kívüli rendezvények szervezésére a rendszerben rögzített tanulók, tanulócsoporthoz számára.” (Forrás: REALIKA nyitó oldala. <<http://realika.educatio.hu/>>).

4. modul javaslat: Mestertanár Videoportál

MODULTÍPUS:Támogatás-modulelemek

A mestertanár videóportál a tanárképzésben résztvevő hallgatók és oktatók számára nyújt online támogatást, elérhetővé téve több száz felvételt iskolásoknak tartott tanórákról. A támogatás célcsoportja az Oktatási Minisztérium szerint a „A Mestertanár videoportál biztosítja, hogy hozzáférhetővé váljanak – az ország pedagógusképző intézményeiben dolgozó oktatók és a közoktatási intézmények vezetőtanárai, mentorai számára –, olyan már meglévő és új iskolai, osztálytermi videofelvételek, amelyek a pedagógiai, pszichológiai és módszertani tantárgyak tanításában, valamint az iskolai mentorálásban hatékonyan alkalmazhatók.”(Forrás: Mestertanár videoportál: IKT oktatási körkép.

http://www.oktatas.hu/kozneveles/ikt_korkep/otletek_erdekessegek/mestertanar_videoportal

A támogatás lényege abban rejlik, hogy a felületen elérhető filmek jól használhatóak a tanárképzés során, ahol a felvételek elemzésével az idő és pénz igényes gyakorlati helyre már felkészült hallgatókat lehet kiengedni.

A mestertanár videóportál a mestertanarvp.ektf.hu weboldalon érhető el. „A portálon különböző műfajú és változatos tartalmú filmek találhatók az osztálytermi felvételektől az elméleti előadásokig. A neves szakemberek által tartott rövidebb-hosszabb előadások lehetőséget adnak egy-egy szakmai kérdéshez kapcsolódó kutatási eredmény, új nézőpont megismerésére. Az iskolai felvételekhez kapcsolódó rövid szakértői elemzések segítik az iskolai jelenségvilág alaposabb megismerését, megértését, esetenként kisebb műhelyekben történő megbeszélését.” (Forrás: Mestertanár Videoportál. In: **Osztályfőnökök Országos Szakmai Egyesületének weboldalán. (<http://www.osztalyfonok.hu/cikk.php?id=954>).**

5. modul javaslat: ERIC adatbázis(információforrás)

MODULTÍPUS:Támogatás-modulelemek

Pedagógiai területen oktatók és kutatók számára fontos a szakirodalom folyamatos követése. Ennek egyik legnagyobb nemzetközi információforrása az ERIC (EducationalResourcesInformation Center, Pedagógiai Források Információs Központja) adatbázis. Az adatbázis alapvetően az alábbi területek irodalmát gyűjti:

- Nevelés
- Jog
- Szociológia
- Könyvtár informatika
- Közgazdaság
- és ezek határterületei.

Az adatbázis használatával –elérhetőségtől függően akár - a teljes szövegű cikkek birtokába kerülhetünk.

Az ERIC adatbázis minden dokumentumtípust gyűjt, de 60%-ban angol nyelvű dokumentumokat tartalmaz. Több helyen is elérhetjük a tartalmát. Teljesen ingyenes az<http://eric.ed.gov/>weboldalon, ahol kevés számú cikk érhető el teljes szöveggel, illetve szolgáltatóknál pl. EBSCO, DIALOG melyen keresztül a cikkek többsége teljes szövegű.

6. modul javaslat: EISZ információszolgáltatás

MODULTÍPUS:Támogatás-modulelemek

A magyarországi felsőoktatási intézmények számára ez a szolgáltatás kiemelkedő jelentőségű, hiszen az információjutáshoz való szabadság biztosításához járul hozzá. Nagyon sok cikk elérhető online formában, de a szakterületek nemzetközi vezető folyóiratainak tartalma csak fizetős szolgáltatásokkal érhető el. Több ország felismerte már, ha az ország kutatói, fejlesztői számára megvalósítják a nemzetközi eredmények elérését, akkor ennek hatása, kutatóinknak ebből történő profitálása az országot viszi előre. Magyarországon az egyik legjelentősebb törekvés erre az EISZ először ingyen, majd jutányosabb áron történő elérhetővé tétele, ezért fontos, hogy minden hallgató ismerje, és használja ki az EISZ nyújtotta lehetőségeket.

A tudományos igényű munkához – legyen az egy szakdolgozat, disszertáció vagy valamilyen tanulmány – elengedhetetlen a legfrissebb szakirodalom összefoglalása,de legalábbis ismerete, melyhez a tudományos adatbázisok használata nélkülözhetetlen. 2009-től az EISZ konzorciumi formában működik, melynél minden tagintézmény önerővel járul hozzá az adatbázisok használatához. Továbbra is van központi finanszírozás az OKM, MTA és az NKTH részéről, de már nem teljes összegben fizetik az adatbázisok árát, hanem annak egy része megoszlik az előfizetők között. Ezért intézményenként eltérőek az elérhető adatbázisok, és minden adatbázis csak a felsőoktatási intézmények területéről érhető el az <http://www.eisz.hu/hu> weboldalon. A szolgáltatás keretében bibliográfiai adatokat tartalmazó, valamintteljes-szövegű adatbázisok válnak elérhetővé a hallgatók és oktatók számára.

7. modul javaslat: EPA Elektronikus Periodika Archivum

MODULTÍPUS:Támogatás-modulelemek

Az archívumok fontos szerepet játszanak a kulturális örökség megőrzése szempontjából, de ezen felül nagyon jó alapot adnak a kutatások információszükségletének fedezéséhez is. Az EPA elektronikus periodika adatbázis a természettudományok, műszaki tudományok és gazdasági ágazatok, társadalomtudományok és humán területek, kultúra, irodalom témakörében megjelenő folyóiratok teljes szövegéhez enged ingyenes hozzáférést. Az archívum a pedagógiai tevékenység minden területén használható az általános iskolai oktatásban résztvevőktől kezdve a felsőoktatásban dolgozóig, hiszen egy saját folyóirattárat érhetünk el a számítógépről használatukkal.

Az EPA használata többféleképpen történhet. Keresőfelületével, melynek használatával a beírt témakörrel foglalkozó folyóiratok neveit kapjuk meg, majd fel kell keresni a folyóiratokat. Másik lehetőség, hogy a tudományterületet kiválasztva szűkítjük a kört, és megkapjuk a folyóiratokat melyek azon a területen fogadnak publikációkat, harmadik lehetőségként rögtön a folyóirat nevét választjuk ki az alfabetikus jegyzékéből. A folyóiratok évenként kerülnek archiválásra, így cikkeiket laponként tekinthetjük át, vagy kihasználjuk azt a funkcióját az EPA felületének, hogy több esetben elvezet a folyóirat saját weboldalára, ahol rendszerint van lehetőség egy-egy témakörrel foglalkozó cikkek kikereséséhez és a cikkek közvetlen elérése. Folyóirattól függően az utolsó 6 hónap-2 év nem publikus.

8. modul javaslat: Digitális Tankönyvtár

MODULTÍPUS:Támogatás-modulelemek

A Digitális Tankönyvtár a felsőoktatásban dolgozók és tanulók számára fontos támogató eszköz. A tankönyvtár az egyetemi, főiskolai tankönyvek, jegyzetek, és kézikönyvek online hozzáférhetőségét biztosítja. A digitális tár a hallgatók számára az ingyenes tankönyvelés lehetőségét nyújtja, az oktatók számára pedig az archiváláson túl biztosítja a munkásságuk eredményének elérhetőségét, növelve ezzel hivatkozási indexüket.

A tankönyvtár (<http://www.tankonyvtar.hu/hu>) weboldalán a HISTÓRIA és ArcanumDigitális Tudománytáron elérhető folyóiratok szolgáltatásán túl több, mint 2300 egyetemi, főiskolai jegyzetet tesz elérhető teljes szövegű változatban. A könyveket cím szerint böngészhetjük, vagy keresőfelületét alkalmazva cím részletre, szerzőre, vagy tudományterületre kereshetünk. A találatok online lapozgathatóak, de legtöbb esetben a letölthető pdf verzió is elérhető a használók számára.